

25.25x18.2	1	עמוד 12	גלובס - כותרת	20/01/2022	80305951-1
המכללה האקדמית גליל מערב - 29100					

מדור הדעות של גלובס שואף להביא מגוון קולות המייצג את קשת הכלכלה והחברה הישראלית. על מנת להופיע במדור נלקחות בחשבון בין היתר, מידת הרלוונטיות של הטור, ייחודיות הטיעון וכן הנכונות להציג פתרונות ולא רק בעיות. מעוניינים לפרסם במדור? אנא שלחו טקסט באורך כ-450 מילה לכתובת המייל deot@globes.co.il ואנו נשיב בהקדם

מערכת המשפט

עסקאות הטיעון גורמות לאי צדק משווע

הריון סביב עסקת הטיעון במשפט רה"מ לשעבר מפספס שהמערכת מרשיעה כך חפים מפשע רבים - צריך לחזור למשפט של הוכחות בו הצדק יעשה

פרופ' בועז סנגור

ראש המכון לבטיחות במשפט הפלילי, מייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי", מרצה במכללות האקדמיות גליל מערבי וספיר

שך עורדו השופטים את עסקות הטיעון בשם היעילות, שבאה על חשבון האמת והצדק, וכיום 80%-90% מהמשפטים מסתיימים בעסקות טיעון והנאשמים מורשעים בלי שמוכתת אשמתם. מששינו השופטים את טעמם ואת המציאות, כבר לא שמחו בביטוי "עסקת טיעון", והעסקה הולבנה בביטוי "הסדר טיעון". והנה כשעומד על הפרק הסכם בין רה"מ לשעבר נתניהו לבין היועמ"ש, הכרתות זועקות "עסקת טיעון", והביטוי "הסדר טיעון" נעלם. אנשים שלא מפריעה להם האפשרות של הרשעת חפים מפשע, מוטרדים מהקלה בעורש.

בספרות המשפטית קיימות התייחסויות שונות לעסקת הטיעון: הפרופטורים טונוץ וסקוט הציגו לראותה כחוויה; פרופ' איסטרברוק הציג לראותה כפשרה; פרופ' לנגביין רואה בה עיניים מורדניים; ופרופ' שילהופר רואה בה אסון. להערכתנו, כשמדובר באשמים - עסקת הטיעון היא חוויה של פשרה; אך כשמדובר בחפים מפשע - עסקת הטיעון היא עיניים שתוצאתם אסון. מנגד

לא פלא שנשיא בית המשפט העליון לשעבר השופט אהרן ברק נחלץ לתמוך בעסקת הטיעון. בתבונתו, הוא רואה שמערכת אכיפת החוק הפלילי מאבדת את אמון הציבור

נון עסקות הטיעון מאפשר הרשעות רבות של חפים מפשע. זוהי תעשיית הרשעות, של אשמים וחפים מפשע. יש קשר הדוק בין שיעור הזיכויים הנמוך אצלנו לבין שיעור עסקות הטיעון.

פליליות יתר

ראוי לצמצם דרסטית את השימוש בעסקות הטיעון ולשוב למשפט הוכחות, לחקר האמת ולהשתדלות אמיתית לעשיית צדק. אלא

שמאיימים עלינו שמערכת המשפט תקרוס. זהו איום סרק. ישראל סובלת מהתופעה המוכרת בעולם כפליליות יתר. יותר מדי התנהגויות מטופלות ע"י המשפט הפלילי, שבמקורן נועד לתופעות המסוכנות. ביטול עסקות הטיעון יחייב את התביעה לבחור בעבירות הרציניות, שלגביהן יש הוכחות משמעותיות, והחברה תצא נשכרת. בינתיים, כל עוד השיטה היא עסקות טיעון, יש להכיר, בשם השוויון וההגנות, בזכות הנאשם לקבל הצעה הוגנת.

חזרה למשפט נתניהו. לא פלא שהשופט אהרן ברק נחלץ לתמוך בעסקת הטיעון. בתבונתו, הוא רואה שמערכת אכיפת החוק הפלילי מאבדת את אמון הציבור. הציבור נחשף לעדות חוקר מלהב 433, שבתקופה מסוימת כל משאבי היחידה - מאות עובדים וכנראה מאות מיליוני שקלים - הושקעו בחקירות נתניהו. אינני טוען שנהגו כך מסיבות פוליטיות, אלא מעורף מוטיבציה של חוקרים. ומכיוון שהחוק לא בהכרח מגדיר את המעשים כעבירות, נזקקו לקונסטרוקציות חדש

ניות, כגון "סיקור תקשורת אוהד" כשוחר ו"היענות חריגה".

הציבור בוחר

בדמוקרטיה הציבור בוחר את רה"מ ולא היועמ"ש. הרחת רה"מ מכה באמצעות משפט פלילי היא סביבה כשמדובר בעבירה חמורה, ודאי אם מדובר חלילה ברצח, באונס או שוד. אך כשהמטרה משקיעה משאב כי עתק בחקירת התנהגויות גבוליות, שניתן לעקם את האף מולן, במה שמצטייר כמצוד אחר ראש ממשלה מכה, רבים חשים שגוזלים מהם את זכות הבחירה. וכפי שכתבה פרופ' רות גביון ז"ל, הסיכויים שנתניהו יזכה למשפט צדק נמוכים. על רקע זה, הצעה הוגנת לעסקת טיעון לא אמורה לכלול עבודות שירות, שהן משפילות, ולא קלון, שאותו מבקשים להטיל בשם אמון הציבור. הציבור יחליט במי לתת אמון. בדמוקרטיה מחליפים שלטון בבחירות ולא ע"י מערכת המשפט. לסיום, גילוי נאות: בבחירות לא הצבעתי לליכוד. ●